

PRESENTACIÓ

Cecilia López & Jesús Tronch
Universitat de València

Presentem un nou volum de *Quaderns de Filologia. Estudis literaris*, que recull anàlisis i reflexions, des de la teoria i la pràctica, al voltant de la *traducció creativa*. Vam proposar als autors ací recollits entendre el terme *creativa* com referint-se a tota aquella activitat de traducció basada en l'ús creatiu del llenguatge, el que explota les possibilitats expressives i estètiques de la llengua, tot prestant atenció –si no preferència– a les qualitats formals dels textos i a la seua naturalesa de textos d'interpretació oberta caracteritzats per la connotació, la polisèmia o l'ambigüitat. En aquest sentit, el volum va més enllà de la tradicional classificació de “traducció literària” per explorar els elements de creativitat que es troben presents en la traducció d'una varietat de tipus de text. La lectura del volum permetrà als lectors observar el que tenen en comú, a l'hora de traduir-los, textos tan diversos com ara els anuncis publicitaris (Valdés), els videojocs (García, Bernal), les pel·lícules (Chaume), les sèries de televisió (Bosseaux), els dibuixos animats (Aguirre, Simón), les lletres de cançons (Bracho & Turney), l'òpera (Desblache), els còmics (Calvo), els textos teatrals (Oliva, Robles, Lawick), o les novel·les (Balzer), i fins i tot els textos científics (Lepinette & Pinilla). Alguns dels autors mencionats són traductors professionals ja que hem volgut que tingueren veu també, en un volum dedicat a la traducció creativa, els mateixos creadors dels texts traduïts. Hem invitat traductors diversos, tant del camp literari com de l'audiovisual, tant establerts i reconeguts com traductors joves, perquè en diguen la seua, sense cap altra pretensió que el que volgueren comunicar a lectors interessats en el tema.

Diversitat també és el que mostren els articles en la cronologia dels textos comentats, (contemporanis i antics, traduïts fa temps o en els darrers anys) i en els seus plantejaments. Així, juntament amb plantejaments personals de reflexió des de i sobre la pròpia pràctica traductora, els lectors hi trobaran contribucions de caràcter més acadèmic que ofereixen un ampli ventall de

maneres d'abordar el fenomen de la traducció: des de reflexions al voltant de la creativitat i la traducció, estudis descriptius, taxonòmics, comparatius o articles centrats en problemes, estratègies, mecanismes, limitacions i solucions pràctiques, fins a treballs que, més enllà del detall lingüístic, donen compte dels contextos i motivacions culturals, socials, econòmics i ideològics en què es produeixen i es reben les traduccions. Varietat és, per tant, un element caracteritzador d'aquest recull, com ha estat el cas també del volum precedent de *Quaderns de Filologia: Estudis Literaris XII: Cruzando la frontera*.

En l'ordre de presentació dels articles ens hem regit principalment per conduir la lectura des de plantejaments més generals a més específics i concrets, i per unir les contribucions amb una certa relació de caràcter genèric. De primer obren el camí els traductors, amb les reflexions –o irreflexions– del guardonat Miguel Sáenz, per passar a les explicacions generals sobre un dels textos creatius més presents en la cultura contemporània com és la sèrie animada *Los Simpson*, del qual ens parlen tant la traductora María José Aguirre com l'adaptadora del diàleg i directora de doblatge Ana M.ª Simón. Sense deixar l'audiovisual, passem als videojocs amb les paraules de Luis García, i conclou les col·laboracions de traductors, el també investigador i docent universitari Salvador Oliva. A continuació, dos articles parteixen de la creativitat com a necessària en la traducció en la publicitat (Valdés) i en els videojocs (Bernal), seguits de l'estudi de Chaume que teoritzava sobre els conceptes de compensació i restricció exemplificats en el doblatge de diversos gèneres audiovisuals. Els següents set articles constitueixen estudis de casos. En el primer, Bosseaux continua amb el doblatge i el caràcter teoritzador tot definint la caracterització en la traducció de la sèrie de televisió *Buffy the Vampire Slayer* en les versions franceses doblada i subtitulada. En la subtitulació de dues òperes de Britten se centra a continuació Desblache; i el vincle de la música i de l'art escènic ens duu primer a l'estudi de Bracho i Turney sobre l'himne de *La Internacional* i després a l'estudi descriptiu i comparatiu de Lawick sobre sis versions en català del drama *Wilhelm Tell* de Schiller. Seguint amb el teatre, Robles parteix de *Combat* de Carles Batlle i la seua traducció a l'alemany per combatre la noció d'intraduïbilitat de les unitats fraseològiques, aspecte que també analitza Balzer en la novel·la grassiana *Beim Häuten der Zwiebel*. El penúltim estudi, de Lepinette i Pinilla, aborda la "creativitat" del traductor d'un text científic. I per concloure el volum, tornem a un estudi que comprén diverses obres i en el qual Calvo classifica les solucions traductològiques a més de 340 noms propis en l'àmbit dels còmics i de personatges còmics.

Volem agrair ací a tots els autors el fet que acceptaren la nostra invitació a contribuir a aquest recull de *Traducció creativa*, així com als evaluadors dels

articles acadèmics, a l'actual directora de la revista, Mercedes Quilis, pel seu rigorós treball i paciència, i a l'anterior director, Ramon Rosselló, qui ens van fer la proposta d'editar aquest volum de *Quaderns* que esperem siga profitós i enriquidor.